

Herta Mohr, Faculteit der Geesteswetenschappen, Universiteit Leiden - De Zwarte Hond

Redactie de Architect | Gepubliceerd: 10 okt. 2024

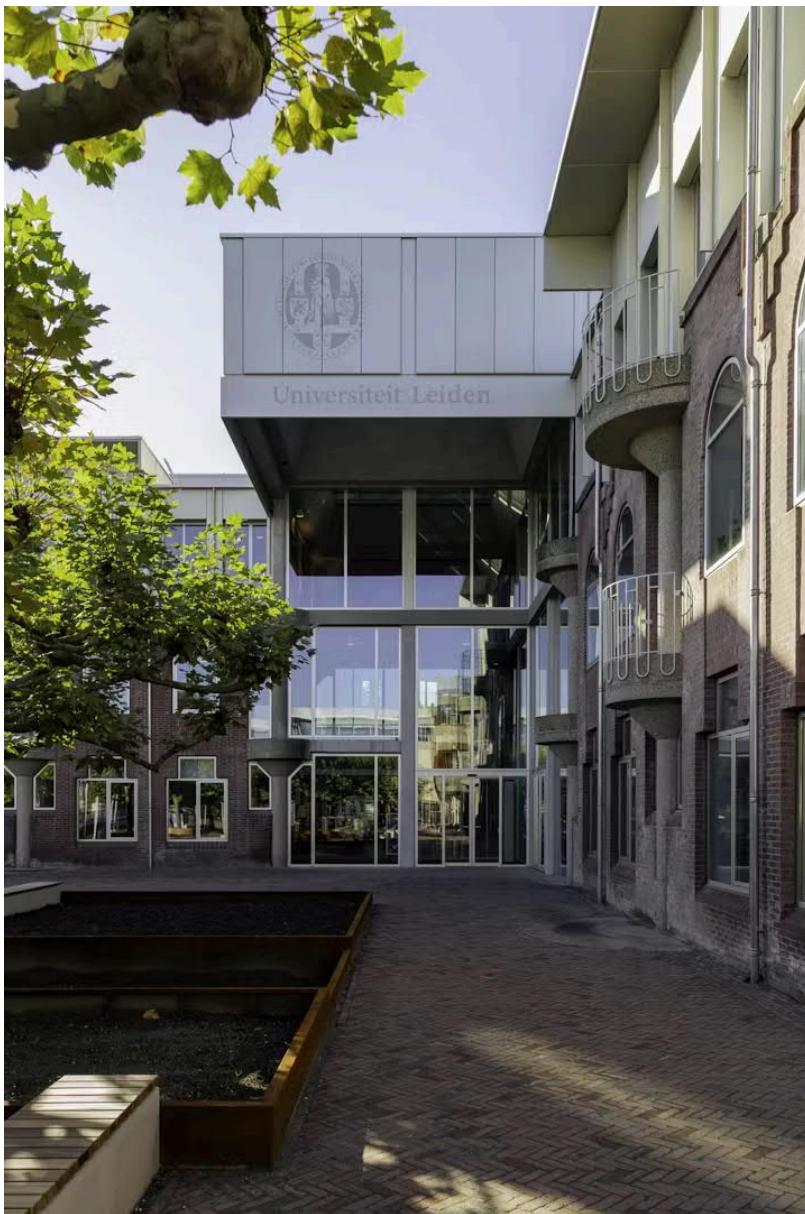
In opdracht van Universiteit Leiden heeft De Zwarte Hond het voormalige Cluster Zuid van de Faculteit der Geesteswetenschappen circulair gerenoveerd en uitgebreid.

Toelichting De Zwarte Hond | Beeld Eva Bloem en Stijn Poelstra

Dit indrukwekkende voorbeeld van structuralistische architectuur naar een ontwerp van Joop van Stigt is onlangs feestelijk geopend als Herta Mohr. Het biedt nu 11.400 m² aan ruimte, exclusief parkeergarage, met meer dan 700 onderwijsruimten en zelfstudieplekken, twee hoorcollegezalen, werk- en vergaderkamers en common rooms. Daarnaast huisvest het gebouw de bibliotheken van het Afrika-Studiecentrum en Midden-Oostenstudies.

Cluster Zuid bestond oorspronkelijk uit zeven losse 'huizen'. De oriëntatie in het gebouw was lastig, de twee binnenhoven leken sterk op elkaar en door de smalle stegen waren de binnenruimten donker. Daarnaast zorgden de donkere plafonds en de kleine ramen, soms met draadglas, voor een gesloten en sombere sfeer.

Om dit te verbeteren, is het huis in het midden gesloopt en vervangen door een nieuw groot centraal hart met veel daglicht. Hierdoor kunnen bezoekers zich beter oriënteren vanuit de centrale ruimte, en vormt het gebouw door het lichte atrium een samenhangend geheel. Vanuit de bestaand huisjes zijn nieuwe diagonale zichtlijnen gemaakt naar het hart.

Beeld De Zwarte Hond

De tweede verdieping is volledig vernieuwd en aan de Maliebaan zijde is een achtste huis met ook een geanodiseerd aluminium gevel toegevoegd. In het oorspronkelijke ontwerp van Van Stigt was hier ook een huisje gepland wat echter nooit daadwerkelijk is gebouwd.

Vanwege het beschermd stadsgezicht, waardoor het oorspronkelijke gebouw van Van Stigt een monumentale bescherming heeft, zijn de gevelwijzigingen minimaal. Opvallend zijn de prefab betonnen kolommen met kegelvormige koppen, soms met ronde balkons, die tijdens de renovatie volledig zichtbaar zijn gehouden.

Het gastvrije gebouw opent zich naar de stad, de entree verbindt het plein buiten met het plein binnen, waardoor interactie met de omgeving ontstaat. Er is meer ruimte voor ontmoeten, zowel binnen bij de coffeecorner als buiten bij de zitelementen op het plein. Het gebouw is onderdeel van de Humanity Campus die in de komende jaren wordt verbeterd om een betere aantakking te krijgen met de stad en met het groene singelpark. Dit gebouw is de eerste stap in dit proces.

Beeld De Zwarte Hond

Bij de ontwikkeling van dit gebouw is 72 procent meer gerealiseerd aan duurzame maatregelen dan het bouwbesluit voorschrijft. Door voor het hele gebouw hoogwaardige materialen met een lage uitstoot van ongezonde stoffen te selecteren, beschikt Herta Mohr nu over een BREEAM Excellent-certificering. Verder zijn isolatie, zonnepanelen en een warmte-koudeopslagsysteem toegevoegd.

Daarnaast zijn nieuwe, efficiënte installaties geïnstalleerd om te voldoen aan de hoge duurzaamheidseisen. De bestaande constructie kon deze veranderingen echter niet dragen, waardoor de tweede verdieping is verwijderd en een geheel nieuwe constructie bovenop het gebouw is geplaatst. Deze ingreep heeft de aparte 'huisjes' samengevoegd tot één geheel, waarbij de technische installaties volledig zijn geïntegreerd.

Hergebruik

Een bijzondere prestatie is dat het merendeel van het oorspronkelijke gebouw en de gevel zijn hergebruikt. Van het gesloopte middelste huis zijn betonnen kolommen hergebruikt in de uitbreiding. Ook andere materialen hebben een nieuw leven gekregen. Zo zijn de oude Sequoia Redwood-plafonddelen omgevormd tot wandafwerking in het atrium. Deze latten zijn zorgvuldig bewerkt, ontdaan van spijkers en gefreesd, in samenwerking met de sociale werkplaats BWRI. Het specifieke patroon van de latten maakte het mogelijk om alles prefab te produceren en te monteren, waardoor er zo min mogelijk restmateriaal overbleef.

Respect voor het bestaande

De renovatie van Cluster Zuid is complementair aan het bestaande ontwerp en versterkt dit. Het gebouw weerspiegelt zowel de tijdgeest van Joop van Stigt als die van de huidige tijd. Met de keuze voor renovatie en verduurzaming heeft Herta Mohr een nieuwe plek in het collectieve geheugen van Leiden verworven.

Beeld De Zwarte Hond

Hergebruik, houtvoorraad

PROJECT

KBF Gebouw B, Amsterdam - NEXT architects

OPEN KAART

Huisartsenpraktijk voor straatzorg, Rotterdam - Open Kaart

ONDERWIJSGEBOUW

Inspecteur W.P. Blokpoelschool, Den Haag - Theo Kupers Architecten

ONDERWIJSGEBOUW

Onderwijscentrum Universiteit Groningen - KAAAN Architecten